

“กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวกล้องหอมนิล”

เกษตรกรอินทรีย์ยั่งยืน อ.สว่างวีระวงศ์ จ.อุบลราชธานี

กลุ่มเกษตรกรตำบลสว่าง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี มีอาชีพทำนาเป็นรายได้หลักเลี้ยงครอบครัว เนื่องจากพื้นที่ตำบลสว่าง อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน มีน้ำสำหรับเพาะปลูกข้าวได้ตลอดทั้งปี ชาวบ้านที่นี่ทำงานขยันขันแข็งกันมาก นอกจากทำนาเป็นอาชีพหลักแล้ว พวกเขายังมีอาชีพเสริม เช่น ทำสวนยางพารา ปลูกผักสวนครัว ทำสวนมะนาว ปลูกไม้ปลูกมันสำปะหลัง ฯลฯ

เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เพาะปลูกโดยใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีกันมาก ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และมีรายได้ไม่คุ้มค่าน้ำหนักที่เกี่ยวข้อ จึงเข้ามาถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแบบอินทรีย์ ที่เน้นการใช้สารชีวภาพ เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว และใช้แทนแควเป็นปุ๋ยพืชสด แทนการใช้ปุ๋ยเคมี ช่วยลดต้นทุนการผลิตและเหลือผลกำไรเข้ากระเป๋าได้มากกว่าเดิม

“สายฝน บุญแก่น” ชาวนารุ่นใหม่ที่ใส่ใจ “วิถีเกษตรกรอินทรีย์ยั่งยืน”

สำหรับเกษตรกรยุคใหม่ ที่ผู้เขียนขอแนะนำให้ท่านผู้อ่านได้รู้จัก คือ คุณสายฝน บุญแก่น อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 141 หมู่ 8 ตำบลสว่าง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี ให้ข้อมูลว่า เธอเกิดและเติบโตในครอบครัวชาวนา คุณพ่อของเธอชื่อว่า “คุณแสงจันทร์ บุญแก่น” เป็นเกษตรกรหัวก้าวหน้าที่ยึดทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง และได้รับการยกย่องให้เป็นเกษตรกรดีเด่น สาขาการทำนาแล้วยังเป็นเกษตรกรต้นแบบในการทำเกษตรผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในระบอบอินทรีย์ ที่ชักชวนให้เพื่อนเกษตรกรในท้องถิ่นหันมาผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต

พ่อแสงจันทร์ สนับสนุนให้คุณสายฝนศึกษาเล่า

เรียนตามกำลังสติปัญญาจะเรียนรู้ได้ หลังเธอเรียนจบการศึกษา ก็สมัครทำงานโรงแรมแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ การทำงานในเมืองใหญ่ แม้จะมีรายได้ดี แต่เป็นรูปแบบชีวิตที่วุ่นวาย แคมต้องทำงานแข่งกับผู้คนจำนวนมาก ทำให้เธอรู้สึกเบื่อ อยากกลับมาทำงานที่บ้านเกิด

“

ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ จะช่วยเร่งการเจริญเติบโตของลำต้นและใบพืช
เมื่อต้องการนำไปใช้งาน จะนำน้ำหมักชีวภาพ 5-10 ซีซี ผสมกับน้ำสะอาด 10 ลิตร
หรือเจือจางน้ำ 500-1,000 เท่า ก่อนนำไปฉีดพ่นพืชทุก ๆ 7 วัน
จะช่วยให้พืชเจริญเติบโตงอกงาม

”

ช่วยพ่อทำงานเพาะปลูกพืชและทำนา รายได้อาจน้อยกว่าการทำงานในเมืองใหญ่ แต่สุขใจกว่ากันเยอะ

ครอบครัวคุณสายฝน มีที่ดินสำหรับทำนาปลูกข้าวจำนวน 27 ไร่ ที่นี้ปลูกข้าวหลายสายพันธุ์ เช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าวกล้องหอมนิล ข้าวลิ้มผิว ส่วนข้าว กข 15 ปลูกเอาไว้กินอย่างเดียวไม่เน้นขาย คุณสายฝนบอกว่า สินค้าที่เป็นพระเอกหลักในขณะนี้ก็คือ ข้าวกล้องหอมนิล ที่มีคุณภาพดี รสชาติอร่อย กลายเป็นสินค้าเด่นของท้องถิ่น ชาวบ้านจึงรวมตัวกันในชื่อ "กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวกล้องหอมนิล" เพื่อพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเด่นของชุมชนแห่งนี้กันอย่างจริงจัง ภายใต้การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือ ธ.ก.ส. ที่เข้ามาส่งเสริมความรู้เรื่องการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ฯลฯ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว

ปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวกล้องหอมนิล มีสมาชิกจำนวน 33 ราย และใช้บ้านของคุณสายฝนเป็นศูนย์กลางการขายข้าวชนิดนี้ โดยขายปลีกในราคากิโลกรัมละ 60 บาท และขายส่งในราคากิโลกรัมละ 50 บาท ที่ผ่านมามีพ่อค้าแม่ค้าหมุนเวียนกันเข้ามาสั่งซื้อข้าวถุงละ 1 กิโลกรัมเป็นจำนวนมาก เพราะข้าวหอมนิลกำลังเป็นที่นิยมสูงในกลุ่มผู้รักสุขภาพ สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกวิสาหกิจฯ แห่งนี้ไม่ต่ำกว่ารายละ 20,000-60,000 บาท สมาชิกแต่ละรายมีรายได้มากหรือขึ้นอยู่กับพื้นที่ปลูกเป็นหลัก ชาวบ้านบางรายปลูกข้าวหอมนิล 10 ไร่ ขณะที่บางรายปลูกข้าวกล้องหอมนิลมากถึง 40-50 ไร่

การปลูกข้าวกล้องหอมนิล

ชุมชนแห่งนี้จะปลูกข้าวหอมนิลลักษณะข้าวนาปี คุณสายฝนจะเริ่มหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมนิลในช่วงประมาณเดือนพฤษภาคม-มิถุนายนของทุกปี เธอจะแบ่งที่นา 5 ไร่ มาใช้ปลูกข้าวหอมนิลโดยเฉพาะ คุณสายฝนไม่ได้ซื้อเมล็ดพันธุ์จากท้องตลาด เพราะเธอเก็บพันธุ์ข้าวจากฤดูกาลผลิตเมื่อปีที่แล้ว นำมาใช้เป็นเมล็ดพันธุ์สำหรับเพาะปลูกในปีนี้ สำหรับนาข้าว 5 ไร่จะใช้เมล็ดพันธุ์น้ำหนักประมาณ 25 กิโลกรัม

คุณสายฝน เล่าว่าที่นี้ปลูกข้าวหอมมิลเพียงปีละครั้ง ปลูกในลักษณะนาปี เธอจะเตรียมดินโดยการไถดินให้ร่วนซุยก่อน และรองพื้นนาด้วยปุ๋ยคอก คากดินประมาณ 7 วันก่อนการเพาะปลูก คุณสายฝนจะเริ่มเพาะกล้าเมล็ดพันธุ์ประมาณ 2 เดือน จากนั้นจะถอนต้นกล้าออกจากแปลงเพาะกล้า เพื่อนำมาปักดำในแปลงนาข้าว หลังจากปลูกข้าวได้ 1 เดือนจะนำปุ๋ยน้ำหมักมาใส่ในแปลงนาข้าว เพื่อเพิ่มผลผลิตในแปลงนา

ปุ๋ยชีวภาพ.....ช่วยลดต้นทุนการผลิต

คุณสายฝนบอกว่า ที่นี้ทำน้ำหมักชีวภาพแบบง่าย ๆ โดยใช้เศษพืชผักผลไม้ ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาเป็นวัตถุดิบ โดยหั่นเศษพืชผักผลไม้ให้มีขนาดเล็ก เพื่อง่ายต่อการย่อยสลายจากนั้นคลุกเคล้ากับกากน้ำตาลในอัตราส่วน เศษผักเศษอาหาร 3 ส่วนต่อกากน้ำตาล 1 ส่วน ต่อสารอีเอ็ม 1 ส่วน หมักรวมกันในถังปิดฝาหมักทิ้งไว้ประมาณ 3-7 วัน จะได้ของเหลวข้น ๆ สีน้ำตาลที่เรียกว่า ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากพืช ที่มีจุลินทรีย์ สารอินทรีย์ ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

"ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ จะช่วยเร่งการเจริญเติบโตของลำต้นและใบพืช เมื่อต้องการนำไปใช้งาน จะนำน้ำหมักชีวภาพ 5-10 ซีซี ผสมกับน้ำสะอาด 10 ลิตร หรือเจือจางน้ำ 500-1,000 เท่า ก่อนนำไปฉีดพ่นพืชทุก ๆ 7 วัน จะช่วยให้พืชเจริญเติบโตงอกงาม หากต้องการใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพในขั้นก่อนการเตรียมดินก่อนไถพรวนหรือใช้ในนาข้าว จะต้องเจือจางน้ำหมักชีวภาพ กับน้ำสะอาด 5-10 เท่า ก่อนนำไปใช้งาน"

อีกหนึ่งตัวช่วยที่ชาวนาในท้องถิ่นแห่งนี้นิยมใช้คือ "แหนแดง" พืชขนาดเล็ก ถูกนำมาเลี้ยงในโอ่งน้ำ เพื่อให้เป็นปุ๋ยพืชสดในท้องนา แहनแดงถือเป็นทรัพยากรที่ใช้ไม่หมดสิ้น ขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว แहनแดงมีโปรตีนสูง เมื่อนำมาใช้เป็นปุ๋ยพืชสดในนาข้าว จะทดแทนปุ๋ยไนโตรเจนได้อย่างดี เพราะหลังจากแหนแดงถูกไถกลบ จะย่อยสลายและปลดปล่อยธาตุอาหารออกมาในระยะเวลาสั้นประมาณ 8 สัปดาห์ ทำให้พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เร็วขึ้น และยังช่วยลดปริมาณวัชพืชนาข้าว เพราะแหนแดงจะคลุมผิวหน้า ป้องกันไม่ให้แสงแดดส่องลงไปใต้น้ำ ทำให้วัชพืชนาเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ สำหรับการขยายพันธุ์แหนแดงทำได้ไม่ยาก เพียงเติมน้ำในกระถางที่มีดินและมูลสัตว์เพียงเล็กน้อย เพื่อเป็นแหล่งอาหารของแหนแดง ทิ้งให้แหนแดงถูกแดดทั้งวัน ประมาณ 3-5 วัน ปริมาณแหนแดงจะเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

ก่อนเก็บเกี่ยวข้าว มักเจอเพลี้ยระบาดในแปลงนา คุณสายฝนจะใช้น้ำมูลไล่เดือนผสมน้ำฉีดพ่นในแปลงนา ก็สามารถป้องกันเพลี้ยได้ดี ข้าวกลิ้งหอมมิลโดยทั่วไป จะใช้เวลาปลูกประมาณ 6-7 เดือน จึงเก็บเกี่ยวผลผลิตออกขายได้ ปัจจุบันท้องถิ่นแห่งนี้อาศัยแรงงานคนเกี่ยวข้าวเป็นหลัก เพราะจะได้เมล็ดข้าวสวย เมล็ดไม่หักเหมือนกับการใช้รถไถเกี่ยวข้าว โดยทั่วไปเมื่อที่ปลูกข้าว 5 ไร่ จะเก็บเกี่ยวข้าวได้ครั้งละประมาณ 500-600 กิโลกรัม

สำหรับเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สนใจอยากปลูกข้าวหอมมิล คุณสายฝนให้คำแนะนำว่า ควรมีพื้นที่ปลูกข้าวอย่างน้อย 10 ไร่ และปลูกในลักษณะข้าวนาปี ข้อควรระวังคือ อย่าให้ต้นข้าวขาดน้ำ ฉะนั้นต้นข้าวจะไม่มีเมล็ด หากใครสนใจอยากได้ข้าวหอมมิลพันธุ์ดีไปรับประทานที่บ้าน สามารถติดต่อสั่งซื้อข้าวที่ คุณสายฝน บุญแก่น โทร. 09-4530-9487 ไร่รองไม่ผิดหวัง